

Workshop Bandwerk

Kelly Rogiest Wim Loyens

Björn Janssens Karoline Motmans

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Team jeugd

Inhoud

Cirkel (Wie is wie, wat wil je te weten komen?)

Inleiding

Wat is bandwerk?

Bevraging

Antwoorden vergelijken met enquête

Definitie

Komen tot groepsdefinitie

Stellingen

Aanpak vroeger, aanpak nu? Wat is jullie idee!?

Vragenronde

Voorbereiding

Bijlages

Cirkel

° Kelly, 34 jaar, psychiatrisch verpleegkundige, 6 jaar op pathways

° Björn, 29 jaar, Opvoeder, 7 jaar op pathways

° Wim, 38 jaar, psychiatrisch verpleegkundige, 13 jaar op pathways

* Wie is er allemaal, wat doen jullie, Wat hoop je te leren (wat brengt je tot hier?)

* We maken op het einde tijd voor vragen.

* Inhoud mee geven

- We beginnen rond bandwerking. Samen nadenken / Betekenis / bespreking bevraging van ons team
 - o Wat is bandwerking voor jullie
 - o We koppelen even onze bevraging vanuit het terug aan jullie.
 - o Samen komen we tot een groepsdefinitie wat bandwerk is.

- Nadien komen we tot enkele stellingen met verschillende antwoordmogelijkheden. We laten jullie samen nadenken en geven dan mee hoe wij het op onze afdeling doen en waarom we dit zo doen.

- We gaan over naar een korte vragenronde om af te ronden.

Inleiding

15 jaar Pathways, 15 jaar leefgroepwerking. Band-werk en tegelijk maatwerk. Van manu militari tot het ijzer smeden als het koud is. In deze workshop blikken we terug op hoe leefgroepbegeleiding al 15 jaar met de jongeren op pad gaat.

Op deze manier werd onze workshop aangekondigd en het bleek niet altijd even gemakkelijk om een manier te vinden om aan de hand van bandwerk een workshop op te stellen. Het was een uitdaging om de evolutie van ons begeleidingswerk na te gaan doorheen de jaren. de volgende stap was een manier zoeken om dit over te dragen naar jullie.

De adolescentenafdeling Pathways van de Broeders Alexianen in Tienen opende zijn deuren in juli 2001. Pathways richt zich op jongeren tussen de 12 en de 18 jaar waarbij er sprake is van druggebruik en een jeugdpsychiatrische problematiek. Binnen onze werking hebben we de residentiële afdeling, de crisis afdeling en het dagprogramma. We werken in de residentiële werking met 2 leefgroepen van 6 jongeren. (jongens/meisjes)

De opgenomen jongeren zijn in aanleg kwetsbaarder en gevoeliger voor de invloed van drugs en hun levensgeschiedenis toont aan dat druggebruik voor hen geen oplossing is, zoals zij gedacht hadden, maar eerder leidt tot een rampscenario en een lawine van problemen. Een drugprobleem staat immers nooit alleen. Andere problemen (jeugdpsychiatrische problemen, schoolproblemen, relationele problemen en gezinsproblemen, gezondheidsproblemen, problemen met justitie) zijn mede de oorzaak of het gevolg van druggebruik. Het druggebruik en de andere problemen hebben een negatieve en versterkende invloed op elkaar en beïnvloeden elkaar op een complexe manier.

De naam Pathways werd doelbewust gekozen en verwijst naar de verschillende trajecten, de verschillende wegen die leiden naar het ontwikkelen van een verslavingsproblematiek. Het begrip 'pathways' refereert niet enkel naar het verslavingstraject, maar ook naar de weg die jongeren met een drugprobleem moeten afleggen om terug leeftijdsadequaat te kunnen functioneren op school, in hun gezin en in hun vrije tijd en staat symbool voor het diagnostisch en therapeutisch proces.

Doorheen de voorbije 15 jaar evolueerde en veranderde het beeld dat we over onze jongeren hebben voortdurend. Hoe we van beslissen over, naar samen beslissen gaan. Hoe we tegenwoordig omgaan met onze jongeren wordt in belangrijke mate bepaald door dit beeld.

Bevraging

Wat zijn voor jullie goede voorwaarden om aan bandwerk (professionele begeleidingsband) te doen.

Terugkoppeling enquête:

- Veiligheid: De jongere voelt zich veilig. Er is vertrouwen naar de begeleiding toe, de jongere kan open spreken, in uitwisseling gaan/wederkerigheid.
- Begeleiding krijgt openheid om te spreken, respect van de jongere krijgen en geven, de kans krijgen om een therapeutische relatie aan te gaan, elkaars grenzen aanvaarden. Je kunt een persoonlijke band met de jongere ervaren, maar je mag nooit door je eigen emoties van medeleven, sympathie of boosheid de feiten uit het oog verliezen.
- Aanwezigheid van enkele positieve basishoudingen als begeleiding. Juist afstand/nabijheid, er is oog voor non-verbale communicatie. Authentiek zijn is belangrijk. Correct zijn. Goede communicatie in het team.
- De begeleiding is ontdaan van eigen verwachtingen, wensen en voorkeuren. We moeten kunnen kijken naar de jongere met een open blik en met enige gelijkwaardigheid, begrip en respect.
- Blijven geloven in de jongere, maak onderscheid tussen de jongere en het gedrag dat de jongere stelt. Probeer soms de dingen vast te houden voor hen.
- Tijd en ruimte: Ruimte en tijd krijgen om elkaar te leren kennen. Als ook aanwezigheid tijdens gezinsgesprekken. Voldoende aanwezig te zijn om jongeren te leren kennen. Beschikbaar en ontvankelijk zijn.
- Blijf zo veel mogelijk in het 'hier en nu'. Zelfs al was er een zwaar verleden, geef de jongere het vertrouwen dat hij nu met jou op een positieve manier verder kan.
- Kennis
- Doel in de relatie (functioneel): Jongeren werkt aan zijn doelen en begeleiding ondersteund waar kan.
- verschil man / vrouw → erkennen
- Humor kan altijd helpen

Wat denk je dat de jongeren belangrijke voorwaarden vinden om een goede band met begeleiding te hebben. (en denk je dat er grote verschillen zijn met wat begeleiding hier over denkt?)

Terugkoppeling enquête:

Antwoorden begeleiding

- De aanwezigheid van begeleiding in de leefgroep.
- Individuele momenten met de IB
- uitstappen en regelmatige contacten.
- Er moet respect en veiligheid zijn naar de jongere toe en vertrouwen naar het houden van afspraken en duidelijkheid.
- Dat de jongeren zelf betrokken worden in de behandeling (gezinsgesprekken, op teamvergaderingen de stem van de jongere laten horen.)
- De aanwezigheid van humor en aandacht voor elkaar
- Dat er interesse, motivatie, wederzijds respect en echtheid is van de begeleiding uit.
- oprechtheid

Antwoorden Jongeren

- Ondersteuning van heel het team
- juiste afstand vinden tussen losse en diepgaande gesprekken. Je moet goed kunnen praten en goed kunnen lachen.
- grenzen kunnen stellen naar jongeren toe.
- vertrouwen geven en krijgen
- duidelijke en direct communicatie tussen begeleiding en patiënt (alle begeleiding moet op de hoogte zijn van gemaakte afspraken).
- discussie aangaan maar op tijd kunnen stoppen

Wat zouden stoorzenders kunnen zijn in het creëren van een band met jongeren?

Terugkoppeling enquête:

Meest geantwoord begeleiding:

- Niet op dezelfde golflengte binnen een team.
- Jongeren die blijven gebruiken en onder invloed zijn, gebrek aan motivatie.
- Als jongeren onderling wantrouwen opwekken. (peer pressure)
- Persoonlijke situatie begeleiding.
- Taal, te complex taalgebruik
- Te weinig ruimte/tijd om naast bijsturing ook de gewone dingen te kunnen bespreken. - Anderen jongeren die veel aandacht vragen.
- Onveiligheid; Bvb. onverwachte en niet meegedeelde veranderingen
- Te weinig aanwezigheid van begeleiding in de leefgroep.
- problematiek van de jongere. (autisme).

Meest geantwoord jongeren

- vertrouwen schaden
- geen duidelijke afspraken
- geen interesse tonen
- te hoge verwachtingen hebben
- niet luisteren
- mij boos maken

Groepsdefinitie: Bandwerk

- ⇒ De groep maakt na de terugkoppeling een definitie
- ⇒ Onze definitie over bandwerk:

Bij bandwerk is er sprake van wederzijds vertrouwen. Tussen begeleider en jongeren worden er functionele en professionele relaties opgebouwd. De jongere gaat een band aan met de hulpverlener omdat die hem iets te bieden heeft. Er kan samen plezier gemaakt worden als ook veel gelachen. Tevens worden er persoonlijke zaken besproken, het blijft een zakelijke, professionele relatie waarbij professionele afstand een sleutelwoord is. Tijdens persoonlijke gesprekken is belangrijk om je empathisch op te stellen.

Alleen als jongeren zich veilig en geaccepteerd voelen, zullen zij een band aangaan met de hulpverlener. Neem en geef de tijd om een relatie op te bouwen en goed te luisteren naar wat de jongere wil. De jongere moet ervaren 'wat hij/zij aan je heeft'. De jongere zal duidelijk ervaren als de hulpverlener authentiek is.

Het is tijdens en na de crisis momenten dat de vertrouwensband op de proef gesteld wordt, het is aan begeleiding om dan een onderscheid te maken tussen de jongere en het gedrag dat de jongere stelt. Onze kennis over de jongere helpt om het gedrag van de jongere te kaderen.

Bandwerk gebeurt eveneens in het dagelijkse contact met de jongeren en niet alleen tijdens diepgaande gesprekken.

Als begeleider is het belangrijk om concreet te zijn naar de jongere.

Stelling

Een jongere heeft gedronken in het weekend. Wat doe je als begeleiding.

A Je gaat in gesprek met de jongere.

(De jongere en ouders worden maximaal betrokken. Met de context samenwerken. Er wordt verwacht van de jongere dat ze eerlijk zijn naar de ouders, ze worden verwacht te bellen naar huis om te zeggen dat ze gebruikt hebben en dus stop en go krijgen. Ze maken een opdracht die we nadien bespreken. Weigeren ze om te bellen naar huis dan neemt de gezinsbegeleider het verder op met de jongere. Er kan dan gekozen worden dat de gezinsbegeleider of begeleider naar de ouders belt met de jongere naast zich.)

B We gaan inzetten op controle en veiligheid.

(Je gaat in gesprek met jongere en deelt mee dat hij/zij moet binnenblijven, alle contacten met thuiscontext verbroken behalve met ouders, beperkt bezoek op domein. Enkel inzetten op veiligheid en controle.)

C We laten het voorbijgaan. De jongere heeft een kater en ziet al genoeg af.

Een jongere weigert om zijn smartphone af te geven op het moment dat hij zijn gsm niet mag bij hebben.

A We zetten de jongere onder druk en nemen de gsm af.

We gaan er van uit dat jongeren die hier nog maar pas zijn eigenlijk zelf weinig verantwoordelijkheid kunnen dragen. We nemen als begeleiding dit grotendeels over. De afspraak is de gsm afnemen dus we nemen de gsm af als we hem zien.

B Je gaat in gesprek, vraagt waarom het bijhouden belangrijk is.

(We vragen waarom de gsm zo belangrijk is. We blijven herhalen dat het belangrijk is dat hij zijn gsm afgeeft omdat we willen dat de jongere zich volledig op zichzelf richt. We gaan samen op zoek naar een oplossing voor het probleem. Je neemt de gsm niet af maar verwacht dat de jongere eigen verantwoordelijkheid opneemt. Maar door het aanklampend werken nemen we als begeleiding toch nog een stuk verantwoordelijkheid over. De context wordt ingeschakeld en het probleem wordt besproken tijdens gezinsgesprek.)

C Je negeert het gedrag.

(Je ontwijkt de jongere als hij zijn gsm gebruikt en zegt er niets van. De jongere zal wel slim genoeg zijn om zijn gsm niet te gebruiken als het niet kan.)

De jongere krijgt een moeilijke telefoon en gooit een glas en bord kapot, blijft nadien heel erg kwaad roepen.

A We bekijken de situatie en proberen nog in gesprek te gaan.
(We proberen de jongere te kalmeren. We kiezen ervoor om de jongere nog even kwaad te laten zijn. We gaan nadien in gesprek proberen te gaan, we nodigen de jongere uit.

Geweldloos verzet wordt gekenmerkt door nabijheid en steun in plaats van afstand en macht. Het gaat er niet om de macht te hebben of de baas te zijn: dat leidt slechts tot strijd en escalatie. Door controle over eigen gedrag te nemen worden escalaties voorkomen. Je smeedt het ijzer als het koud is: eerste stap is daarom altijd te de-escaleren om er later op een rustig moment op terug te komen.

Blijft de patiënt een gevaar voor zichzelf of anderen dan nemen we het toch over en kiezen we voor veiligheid van de afzondering.)

B We kiezen ervoor om de patiënt af te zonderen.

(We opteren voor veiligheid en we spreken hier over agressie naar materiaal. We laten geen ruimte aan de jongere. Hoe er vroeger eerder gedacht dat het ijzer zeker moest gesmeed worden als het heet is. . In het begin greep begeleiding vaker terug naar gedragsmatige handelen om controle uit te oefenen. Dit zorgde niet voor meer controle maar vaak ergere escalaties en jongeren die steeds iets anders zoeken om begeleiding uit te dagen. Dokter en psycholoog zijn stilaan tips gaan geven om anders te werken. Zo werd er veel meer volgens het fasebehandelingsplan gewerkt.)

C We laten de jongere zelf kalmeren. Deze zal nadien wel beseffen dat ze verkeerd was.

De jongere heeft een conflict gehad met iemand van de begeleiding , tijdens het conflict dreigt de jongere. De jongere weigert om zijn excuses aan te bieden.

A De jongere moet de excuses aanbieden. Doet hij dit niet dan zal deze weggestuurd worden.

B We respecteren de jongere zijn beslissing om geen excuses aan te bieden. De begeleider zal misschien ook wel fouten gemaakt hebben.

C We excuseren ons uit naam van de jongere aan de begeleiding.
We verwachten van de jongere dat excuses aangeboden worden. We nodigen de jongere uit. Weigert de jongere om de excuses aan te bieden dan nodigen we de jongere uit om samen een brief met excuses te schrijven. Weigert hij dit nog, dan schrijven we toch een brief met excuses naar de begeleiding. (Als het conflict en/of dreigement ernstig is dan zal er toch gekozen worden om de jongere op TO te sturen.)

Een jongere weigert om uit zijn bed te komen.

A Opstaan is belangrijk, we kiezen voor het wakken op creatieve manier.

We vinden het heel belangrijk dat de jongere vast kan houden aan zijn dag en nacht ritme. We kietelen de jongere, we blijven aan het bed staan, doen de gordijnen open, trekken het laken van de jongere af. Zo zal deze er wel uit komen!

Weigert de jongere om op te staan dan worden er sigaretten afgenomen doorheen de dag. Deze krijgt ook alle taken te doen van de volgende maaltijd omdat ze er niet op tijd waren voor hun taak bij het ontbijt.

B We werken aanklampend en gaan elke 10 minuten langs met de boodschap dat we het belangrijk vinden om op te staan.

We vinden het heel belangrijk dat de jongere vast kan houden aan zijn dag en nacht ritme. We delen dit mee aan de jongere en blijven elke 10 minuten langs gaan en uitnodigen om op te staan. We gaan niet in gesprek maar blijven dezelfde boodschap herhalen. Als we het gevoel hebben dat we afspraken kunnen maken en in positief gesprek kunnen gaan dan doen we dit. Als deze uiteindelijk pas tegen 10u30 uit bed komt vragen we wat de reden is van blijven liggen. Ze sluiten na een gesprek, ontbijt aan bij de groep. Belangrijk is onze nabijheid en aanwezigheid. We houden rekening met de individuele programma's van jongeren. (bvb. jongeren met een psychotisch ziektebeeld zullen meer nadruk krijgen op rust, hier wordt deze techniek niet toegepast.)

C We laten ze liggen als ze niet opstaan. Zij missen de therapie en het gevolg is voor hen.

We hebben er zelf weinig last van.

Vragenrondje

Bijlage

Voor meer informatie over onze inspiratie

Haim Omer - Nieuwe autoriteit

samen werken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis, op school en in de samenleving

